

Posudek vedoucího na magisterskou práci Ketevan Achvlediani „Gruzínsko-ruské vztahy v období let 2004-2011“

Jak napovídá název, práce se zabývá posledním obdobím vztahů mezi Gruzii a Ruskou federací, které započalo tzv. revolucí růží v posledních měsících roku 2003 a našlo svou zatím nejdramatičtější zápletku v tzv. pětidenní válce v srpnu 2008. Základní otázka se týká možnosti urovnání vztahů mezi těmito dvěma zeměmi a role mezinárodního společenství, především zemí a organizací euroatlantického okruhu.

Autorka vsazuje líčení událostí posledního období na hlubší historické pozadí sahající až k počátkům druhého tisíciletí křesťanské éry. Od oné doby až dodnes je geopolitické postavení Gruzie v nejobecnějších rysech stejné: malá země ve strategicky důležitém regionu, o jehož kontrolu mají či mohly by mít zájem blízké velmoci – ať již to byla Osmanská, Perská či Ruská říše v minulosti nebo Ruská federace a USA v současnosti.

Po připomenutí některých klíčových událostí sovětské éry a devadesátých let, v nichž mají své kořeny oba etnicko-teritoriální konflikty, kolem nichž se točí současný vztah Gruzie a Ruska, přistupuje autorka k podrobnému líčení různých fází těchto konfliktů v letech 2004 až 2011. V závěru si klade otázku dalšího vývoje především s ohledem na Obamův pokus o „reset“ vztahů s Ruskem a na postoj EU k rusko-gruzínským vztahům. Ve svém celkovém zhodnocení je

na jedné straně kritická k nedostatečné podpoře USA a EU Gruzie proti Rusku, na straně druhé uznává, že oba tito západní hráči svým kooperativním postojem k Rusku při současné podpoře gruzinských nároků na územní svrchovanost otevírají možnost budoucího vyřešení konfliktu.

Práce má přehlednou strukturu a do jisté míry se jí daří naplnit základní úkol, jímž je shrnutí a analýza základních empirických skutečností jejího předmětu - rusko-gruzínského konfliktu a možností jeho řešení. Zároveň však práce trpí závažnými vadami, které plynou především z neschopnosti postihnout nejnižší úroveň konfliktu – tedy gruzínsko-jihoosetské a gruzínsko-abchazské vztahy – nejen z pohledu gruzínské, ale také z pohledu jihoosetské a abchazské strany. V důsledku tohoto jednostranného záběru jsou pak tyto konflikty redukovány na spor mezi neo-imperiálními nároky Ruska a národně-teritoriálními nároky Gruzie. Tento aspekt je naprosto nepopiratelný, ale dobrá analýza by měla ukázat, jak se Rusku více či méně daří roubovat své zájmy na vojenskou kontrolu pohraničních oblastí Gruzie na etno-teritoriální konflikt většinové Gruzie s jejími menšinami.

Tento nedostatek se projevuje ve dvou důležitých opominutích. Především autorka nepodává přesný popis příčin vzniku abchazského a jihoosetského konfliktu v devadesátých letech: vyhýbá se analýze vztahů mezi etnickými menšinami v těchto oblastech a Gruzíny, případně jejich ústřední vládou a jejími představami o správě těchto oblastí a menšin. A za druhé při popisu

Saakašviliho iniciativ řešení těchto konfliktů z let 2004 až 2008 reprodukuje pouze jazyk a pozici oficiálních dokumentů, aniž by se pokusila zhodnotit, do jaké míry tyto návrhy, které skutečně znějí pozitivně (například slibují federalizaci, kulturní autonomii a právo veta sporných oblastí v životně důležitých otázkách), mohly znít v dané situaci důvěryhodně pro druhé strany.

V práci je řada nepřesných, zkratkovitých či těžko srozumitelných formulací, které pravděpodobně plynou z toho, že čeština není mateřským jazykem autorky, a proto bych navrhoval shovívavost v jejich posuzování. Výše zmíněný analytický nedostatek je však závažnější: způsobuje, že text zní místy spíše jako propagační materiál gruzínské vlády než jako magisterská práce. Z druhé strany je třeba uznat, že autorka opravila některé nedostatky předložené verze a že práce, jakkoliv minimálně, naplňuje úkol, který si stanoví. Proto navrhuji, aby byla ohodnocena jako *dobrá*.

Prof. Pavel Barša